

Invändig ombyggnad i Stöde kyrka

Stöde församling, Sundsvalls kommun, Medelpad

Rapportnummer 2008:7
Kulturmiljöavdelningen, Bodil Mascher

Innehåll

INLEDNING	3
Objekt / dnr.	
Länsstyrelsens tillståndsärende	
Beställare	
Beställarens ombud	
Entreprenör	
Antikvarie	
Arbetsbeskrivning	
OBJEKTBESKRIVNING	3
Beskrivning / Historik	
Kulturhistorisk status	
ÅTGÄRDER OCH GENOMFÖRANDE	6
Förutsättningar / tillstånd före restaurering	
Genomförda åtgärder	7
KÄLLOR	13

INLEDNING

Objekt / dnr.

Stöde kyrka, Stöde församling, Sundsvalls kommun, dnr. 2002/83.

Länsstyrelsens tillståndsärende

2002-10-04 dnr. 433-11428-02.

Beställare

Stöde församling.

Beställarens ombud

Göran Carlsson, Stöde församling.

Entreprenör

Antikvarie

Bodil Mascher, Murberegt Länsmuseum Västernorrland. Rappportsammanställning och foton: Bodil Mascher.

Arbetsbeskrivning

Stöde församling 2002-06-28 upprättad av Sören Rudbo, fastighetsutskottet.

OBJEKTBESKRIVNING

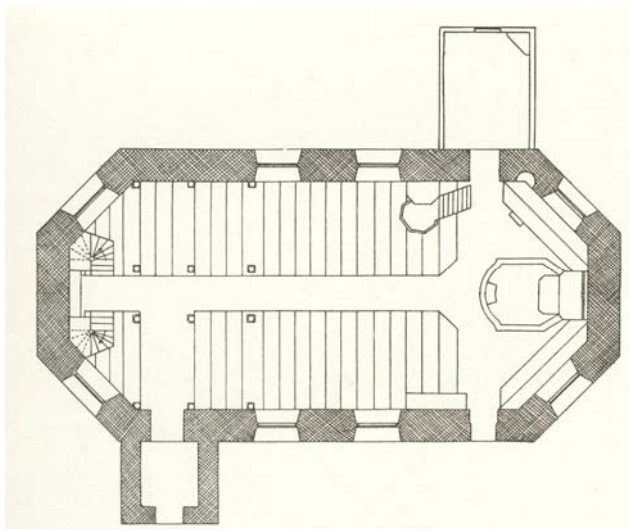
Beskrivning / Historik

Stöde kyrka byggd 1757 – 59 har rektangulärt långhus, tresidigt avslutat i väster och torn med en åttkantig lanternin i öster. Vapenhus och huvudentré ligger i väster. Stommen är av gråsten, fasaderna är vitputsade, den spritputsade sockeln var på 1930- talet ljusröd. Kyrkogården var tidigare omgärdad av en stenmur, idag är den avgränsad av en granhäck. I kyrkogårdens sydvästra hörn står ett gravkapell i tegel med vitputsade murar byggt 1890. Kyrkogården avgränsas i söder och väster av en hög terrass av tuktad gråsten. Nuvarande murade och vitputsade portstolpar härstammar från 1880- talet och ersatte den gamla stegluckan från 1800- talets början.

Stöde omnämns 1314 som egen församling. Kyrkan föregicks av en medeltida kyrka, som revs 1757, då den var alltför trång. Kyrkan var $17 \frac{3}{4} \times 10 \frac{3}{4}$ alnar enligt en beskrivning från 1760- talet. Vapenhuset och sakristian som var av trä var byggda före 1685 och sakristian hade en välvd källare. Stora delar av kyrkogårdsmuren revs samtidigt med den gamla kyrkan.

Den nuvarande kyrkan byggdes under ledning av den tidigare soldaten Olof Romberg i Leksand, som hade vissa kunskaper i mureri. Kyrkomurarna byggdes upp, valvet slogs, takläggning och avputsning skedde 1858. Kyrkan hade vapenhus och en sakristia av trä (senare riven). Bondesonen och snickaren Per Johansson från Skön tillverkade inredningen, tillsammans med snickare och bönder från församlingen.

Altaruppsatsen färdigställd år 1763 gjordes av Carl Hofverberg, som även formgav den tillsammans med Johan Edler d.ä. Hofverberg utförde dess oljemålningar.

Kyrkoplan före 1880. (*Sveriges kyrkor. Medelpad.*, Stockholm 1929).

År 1881 skedde ombyggnader och utvidgning av kyrkan under ledning av byggmästaren R.L. Bergström från Refsund, Jämtland. Tornet som ligger i öster byggdes. En äldre klockstapel från 1600- talet revs. Kyrkans fönster byggdes om och blev rundbågiga och två fönster togs upp på vardera långhusväggen. Fasaderna putsades och avfärgades.

Åren 1819 –24 revs valven och tunnvalvet av trä byggdes.

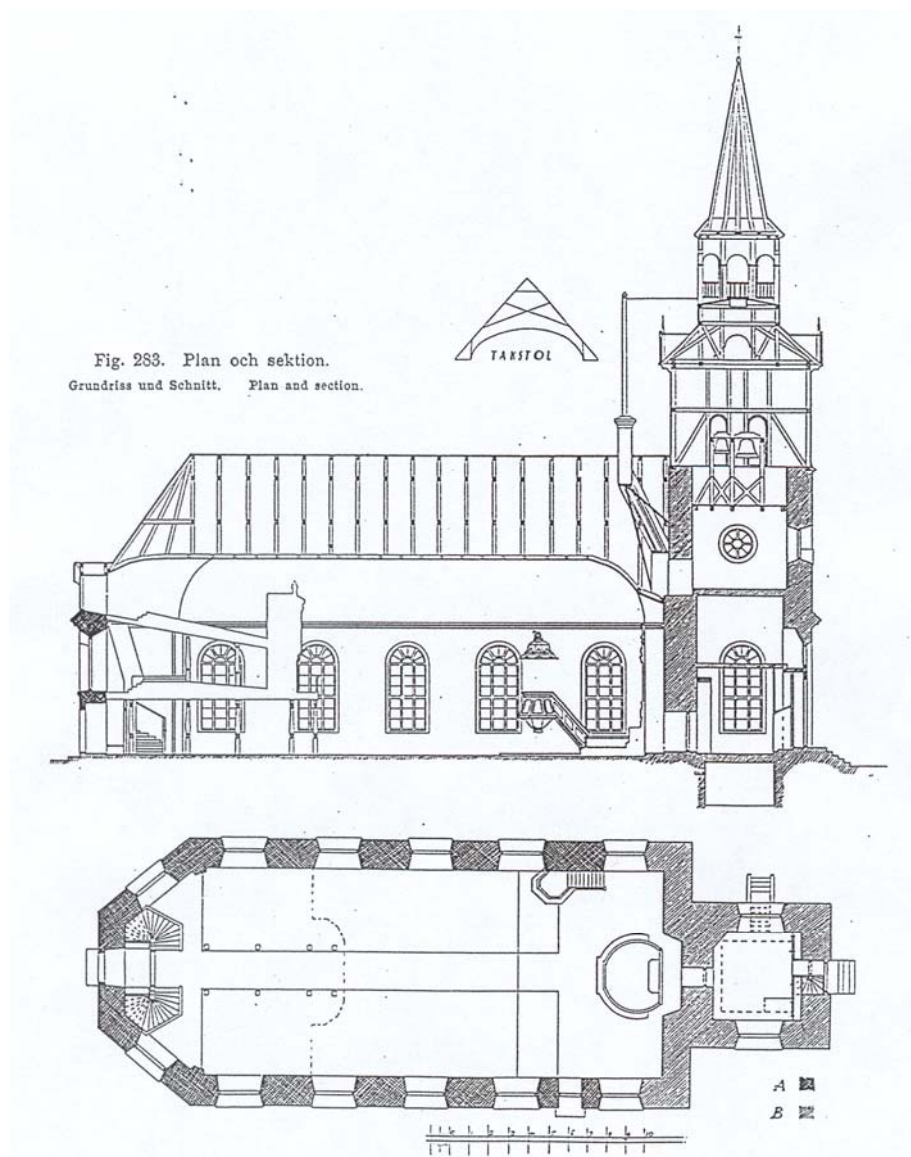
År 1936 putsades och avfärgades fasaderna. Invändigt införskaffades en ny kyrkorgel och den övre läktaren monterades ner.

År 1954 skedde en omfattande restaurering. Då byggdes en ny entré till sakristian genom tornets norra mur med en trappa till tornet. Den gamla sakristieingången från öster sattes igen.

1975/-76 gjordes invändiga om- och tillbyggnader samt omputsning av kyrkan under ledning av John och Lars Åkerlunds arkitekter, Stockholm. Då tillkom läktarunderbyggnad med wc och kapprum. John Åkerlund var under en lång tid Bolidenbolagets arkitekt och ibland anlita i länet.

Vid 1990- talets början putsades och avfärgades tornet och östra gaveln.

Under perioden 2003 05 12 - 10 01 genomfördes en utvändig restaurering omfattande putsning av tornet och putslagningar på övriga fasader samt ommålning av fönster.

Stöde kyrkas nuvarande form. (*Sveriges kyrkor. Medelpad.*, Stockholm 1929).

Kulturhistorisk status

Kyrkan åtnjuter skydd enligt Kulturminneslagen kap. 4.

ÅTGÄRDER OCH GENOMFÖRANDE

Förutsättningar / tillstånd före restaurering

Wc och kapprum tillkom 1975/-76. I läktarunderbyggnadens norra del finns skrudrum och wc. Södra delen upptas av ett kapprum. Funktionshinderanpassning planeras av kapprum och wc genom ombyggnad till rwc, breddning av wc-dörr och samtidigt bygga för norra läktartrappan. Ingången till kapprummet görs bredare genom att riva ett väggparti. Läktartrappan i söder berörs ej. I kapprummet ändras den befintliga raka kapphyllan, som vinklas så att den följer väggen. Kapphyllor och kompletterande ytmaterial skulle målas likt omgivande ytor.

Vidare planeras nytt skyddsräcke i järn på orgelläktaren samt heltäckande matta i sakristia och på läktare.

Foto från kyrkorummet mot läktarunderbyggnaden före åtgärder 2006 05 17.

Genomförda åtgärder

Läktarunderbyggnad i söder – kapprum

I kapprummet på södra sidan har ett väggparti rivits och den tidigare dörröppningen tagits bort enligt program, så att öppningen in mot kapprummet har blivit bredare. Öppningen avslutas nu någon decimeter från södra kolonnen vid trappan enligt ritning. Den nya ingången mot kapprummet har vid anslutning till taket fått en taklist med samma profil som befintlig, i stället för det rakt avsågade fodret som inledningsvis gjordes. Läktartrappan i söder berörs ej. Den raka kapphyllan inne i kapprummet har byggts om och vinklats enligt program.

Klädhängaren gick tidigare rakt ut från väggen. Foto före åtgärder 2007 04 23.

2007 07 02. kapprummet efter ombyggnaden med vinklats hatthylla.

Ingång till kapprum före åtgärder 2007 04 23. Till höger: Rivet väggparti och breddad öppning mot kapprum 2007 05 11.

2007 07 02. Ingång till kapprummet efter ombyggnaden.

2007 12 04. Inifrån kapprummet med ny taklist lik befintlig kring ny väggöppning.

Läktarunderbyggnad i norr – ombyggt wc, igensatt läktartrappa

Norra läktarunderbyggnaden: Dörren till wc vänster om trappan har breddats till godkända mått i samband med att ny vägg har byggts för den delvis borttagna trappan. Den nya väggen har vinklats ytterligare ett stycke mot skrudrummet till höger om trappan.

Foto 2007 04 23 före wc-dörrens (t v) breddning och norra läktartrappan (dörr till skrudrum till höger berörs ej).

Wc under ombyggnad. 2007 05 11.

2007 05 11. Breddning av wc-dörren.

2007 05 11. Baksidan av väggen till den igensatta norra trappan under uppbyggnaden. Foto från läktarvåningen.

Läktarbarriär - skyddsräcke

Läktarbarriärens låga höjd var tidigare en säkerhetsrisk. Nya smidesräcken har monterats på läktarbarriären och målats in i samma kulör. Räcket har vinklats in mot spelbordet för att förhindra fallolycka mellan spelbord och läktare, där det finns ett par mellanliggande trappsteg. En ny ljusgrå matta är inlagd på läktaren och i sakristian.

2007 04 23.

Ny mattbelägning på golv

Ny matta i sakristian och på läktaren t h. Foto 2007 04 23.

Efter församlingens kontakt och tillstånd av Länsstyrelsen lades samma typ av matta även i kapprummet i läktarunderbyggnadens södra del.

2007-12-04. Ny matta även i kapprummet.

KÄLLOR

Curman Sigurd, Roosval Johnny: *Sveriges kyrkor. Medelpad.*, Stockholm 1929.
Stöde kyrka. Vägledning för besökare. Småskrift, Stöde församling.